

Agata Szwed
mgr
Uniwersytet Szczeciński
e-mail: agata.szwed@usz.edu.pl
ORCID: 0000-0002-3836-3646

Ogólnopolska konferencja naukowa „5 lat funkcjonowania Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej”

Szczecin, 24 czerwca 2021 roku

24 czerwca 2021 r. na platformie MS Teams odbyła się Ogólnopolska konferencja naukowa zatytułowana „5 lat funkcjonowania Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej”, której organizatorem był Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego.

Konferencja stanowiła okazję do wymiany myśli i poglądów specjalistów, których zainteresowania oscylują wokół szeroko zakrojonej problematyki migracji oraz prawa europejskiego i międzynarodowego. W październiku 2021 r. mija bowiem pięć lat od poszerzenia mandatu Agencji Frontex na mocy rozporządzenia 2016/16241, kiedy to działalność rozpoczęła Europejska Straż Graniczna i Przybrzeżna. Jako jedyna agencja zdecentralizowana Unii Europejskiej (UE) ma ona swoją siedzibę w Polsce i odegrała znaczącą rolę w praktycznej realizacji zasad *acquis* Schengen. Poszerzenie kompetencji Agencji Frontex stało się okazją

---

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1624 z dnia 14 września 2016 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 i uchylające rozporządzenie (WE) nr 863/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady, rozporządzenie Rady (WE) nr 2007/2004 i decyzję Rady 2005/267/WE, OJ L 251, 16.09.2016, s. 1–76.

do podsumowania jej dotychczasowej działalności oraz analizy implementacji dorobku Schengen w państwach członkowskich UE i zarządzania jej zewnętrznymi granicami.

Obrazy otworzył dr hab. Wojciech Staszewski, prof. US, prodziekan ds. studenckich Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, który wprowadził uczestników w problematykę związaną z powstaniem i działalnością Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej. Kolejna głos zabrała dr hab. Anna Kosińska, prof. US, która przywitała wszystkich zgromadzonych, odniosła się do tematu konferencji oraz rozpoczęła jej moderację.

Pierwsze wystąpienie zatytułowane *Polska droga do strefy Schengen w kontekście przyszłej współpracy z Agencją Frontex – podsumowanie doświadczeń NOSG* zaprezentował dr Stanisław Dubaj (Uczelnia Państwowa im. Szymona Szymonowicza w Zamościu). Rozpoczął od przedstawienia granic Polski, a w szczególności odcinka polskiej granicy w zasięgu województwa lubelskiego, opowiedział o strukturze organizacyjnej Straży Granicznej (SG) oraz Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej (NOSG), po czym omówił dwa bloki zagadnień: przygotowania NOSG do przejścia ochrony zewnętrznej granicy UE oraz wspólne działania SG z organami ochrony granicy państwowej Ukrainy.

Jako drugi głos zabrał dr Rafał Kuligowski (AP Słupsk), prezentując wystąpienie zatytułowane *Operacja Posejdon jako przykład wielowymiarowego działania Frontexu*. Przedstawił historię powołania operacji Posejdon, a także geograficzne, kadrowe, finansowe i kompetencyjne aspekty jej funkcjonowania. Prelegent podkreślił zmiany, jakie zaszły w zarządzaniu operacją od 2006 r., a przede wszystkim fakt, że stała się ona wielozadaniowa, objęła swym zakresem zwalczanie przestępczości transgranicznej, poszukiwanie ludzi i statków oraz ratownictwo na morzu, jak również wykrywanie nielegalnych połowów i zanieczyszczenia mórz.

Następnie swój referat zatytułowany *Regionalne sieci analizy ryzyka Frontexu jako forma eksternalizacji zarządzania bezpieczeństwem granic zewnętrznych Unii Europejskiej* przedstawiła dr Anna Moraczewska (UMCS). Na początku omówiła schemat działań w analizie ryzyka z zastosowaniem czteropozomowego modelu kontroli dostępu i wspólnego zintegrowanego modelu analizy ryzyka, także względem państw członkowskich UE oraz państw trzecich a Agencją Frontex. Odniosła się też do zagadnienia regionalnych sieci analizy ryzyka, zakresu współpracy w ramach tych sieci oraz jej skutków. Autorka pochyliła się również nad pojęciem eksternalizacji i izomorfizmu instytucjonalnego w procesie zarządzania ryzykiem na granicach wewnętrznych i zewnętrznych UE.

Czwarte wystąpienie pt. *Strategia UE na rzecz dobrowolnych powrotów i reintegracji – rola Frontexu* zaprezentowała dr Marta Strąk (INP PAN). Przybliżyła pojęcie powrotów dobrowolnych i przymusowych, założenia nowego Paktu o azylu

i migracji procedowanego na forum UE, a także charakter, cele i wnioski ze strategii UE w tym zakresie. Podała też praktyczne przykłady działań Agencji Frontex, realizujące zadanie wspomaganie dobrowolnych powrotów.

Z kolei dr hab. Maciej Cesarz (UWr) wygłosił referat pt. *Instytucjonalizacja procesu zarządzania granicami zewnętrznymi i azylem na przykładzie Europejskiego Urzędu Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO) oraz Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (FRONTEX)*. Poruszył w nim problematykę skutków rozszerzenia mandatu Agencji Frontex oraz uprawnień EASO w zakresie rozpatrywania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej. Dokonał także analizy prawno-porównawczej działalności tych dwóch tytułowych agencji oraz instytucjonalizacji ich współpracy.

Na zakończenie panelu wystąpił prof. dr hab. Artur Gruszczak (UJ), którego tytuł referatu brzmiał *Frontex jako organ przestrzegania prawa: perspektywa użycia siły w działaniach operacyjnych*. Autor przedstawił przykłady działań operacyjnych Agencji Frontex, w tym operacji interwencyjnych, podał również przykłady środków przymusu wprowadzanych m.in. przez służby graniczne poszczególnych państw członkowskich UE. Podjął także polemikę z występującymi w doktrynie opiniami dotyczącymi traktowania Agencji Frontex jako organu ścigania UE.

Ostatnią częścią konferencji była dyskusja z udziałem przedstawiciela Agencji Frontex Michała Narojka (team leader, Institutional Partnership Unit). Odnosząc się do wypowiedzi prelegentów, przedstawił pokrótce historię, organizację i funkcjonowanie reprezentowanej przez siebie Agencji oraz wskazał na najnowsze zmiany w jej strukturach.

Podsumowania obrad dokonała dr hab. Anna Kosińska, prof. US, która podziękowała prelegentom, uczestnikom oraz gościom za ciekawą wymianę myśli na temat pięciu lat funkcjonowania Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej.